

Geoinżynieria

Marek Cala

Katedra Geomechaniki, Budownictwa i Geotechniki AGH

GEOINŻYNIERIA

- *Geotechnical engineering* (np. N. Morgenstern: „Common Ground”, 2000),
- *Geotechnika* (nazwa od 1920 i 1930r; wg. Z.Wiluna „*Geotechnika* jest nauka o pracy i badaniach osrodka gruntowego dla celów projektowania i wykonawstwa budowli ziemnych i podziemnych oraz fundamentów budowli i nawierzchni drogowychNauka podstawowa w geotechnice jest *mechanika gruntów* – nauka o fizycznych właściwościach osrodka gruntowego oraz o stanach naprezenia i odkształcenia podłoża gruntowego pod wpływem działających obciążeń”. Mechanika gruntów zajmuje się głównie zagadnieniami trójfazowych osrodków rozdrobnionych np. Braja M. Das, Renato Lancellotta)
- *Geoengineering (geoinżynieria)* (np. Sterling R., Godard J.P., 2000).

GEOINŻYNIERIA – nowe wyzwania

Geonika - nauka zajmująca się rozwiązywaniem zagadnień związanych z przestrzenią podziemną.

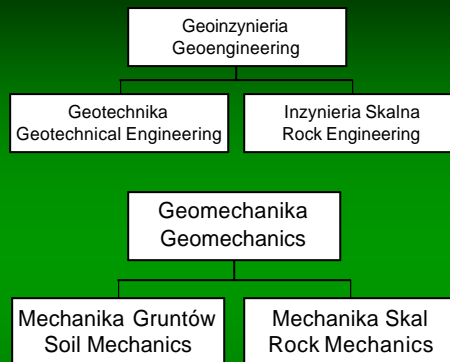
Mechanika gruntów zupełnie pomija zagadnienia związane z ośrodkiem skalnym, z którym spotykamy się bardzo często w budownictwie podziemnym ale również w budownictwie naziemnym (np. budowle wykonywane w lub na fliszu karpackim - sztolnie w Swinnej Porebie, zapora i tunel hydrotechniczny w Niedzicy, tunel w Lalikach, również we fliszu karpackim; tunel pod wzgórzem Sw. Bronisławy - wapień).

Inżynieria skalna (rock engineering) („Inżynieria skalna - nauka o pracy i badaniach ośrodka skalnego dla celów projektowania i wykonywania budowli ziemnych i podziemnych”. Nauka podstawowa inżynierii skalnej jest *mechanika skal (rock mechanics)* - nauka o fizycznych właściwościach ośrodka skalnego oraz o stanach naprężenia i odkształcenia masywu skalnego pod wpływem działających obciążeń.

GEOINŻYNIERIA – nowe wyzwania

Geoinżynieria, wykorzystuje wiedzę z zakresu mechaniki gruntów, mechaniki skal, geologii inżynierskiej i innych pokrewnych dyscyplin do projektowania i wykonywania budowli naziemnych i podziemnych, w przemyśle wydobywczym oraz inżynierii i ochronie środowiska. W uproszczony sposób na geoinżynierie składają się: geotechnika i inżynieria skalna.

Geoinżynieria

GEOINŻYNIERIA

- **Międzynarodowe Stowarzyszenie Mechaniki Gruntów i Inżynierów Geomechaniki** (International Society for Soil Mechanics and Geotechnical Engineering – ISSMGE),
- **Międzynarodowe Towarzystwo Mechaniki Skal** (International Society for Rock Mechanics – ISRM),
- **Międzynarodowe Towarzystwo Geologii Inżynierskiej i Środowiska** (International Association of Engineering Geology and the Environment – IAEG)

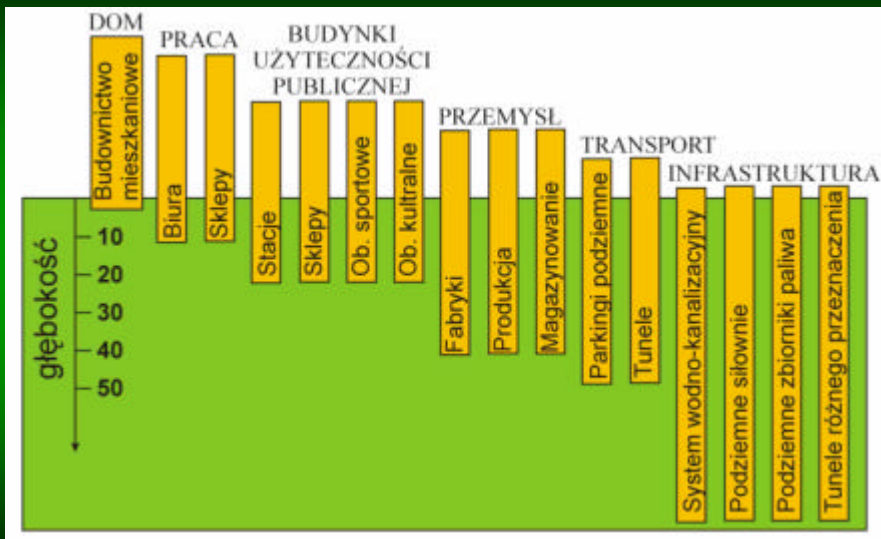
GEOINŻYNIERIA

- **Międzynarodowe Stowarzyszenie Geosyntetyków** (International Geosynthetics Society – IGS)
- **Międzynarodowe Towarzystwo Tunelowania** (International Tunneling Association – ITA)
- **Międzynarodowe Towarzystwo Hydrogeologów** (International Association of Hydrogeologists – IAH)
- **Międzynarodowa Komisja dla Dużych Zapór** (International Commission on Large Dams – ICOLD)
- **Międzynarodowe Towarzystwo Metod Komputerowych i Zastosowań w Geomechanice** (International Association for Computer Method and Advances in Geomechanics – IACMAG)

Geoinżynieria

We have to go underground to stay on the top!
(Charles Fairhurst)

Go Underground

- for land use and location reasons (subway, car parks, public facilities)
- for isolation considerations (climate, natural disasters, earthquakes)
- for environmental preservation (aesthetics, ecology)
- for topographic reasons (tunnels beneath mountains, rivers etc.)
- for societal reasons (water and waste water transportation, transportation)

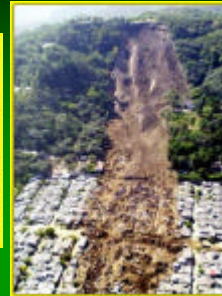

Fundamental characteristics of underground space

- Underground medium is a space that can provide the setting for activities or infrastructures that are difficult, impossible, environmentally undesirable or less profitable to install above ground.
- Underground space offers a natural protection to whatever is placed underground
- The containment created by underground structures protects the surface environment from the risks / disturbances in certain types of activities
- Underground space is opaque : an underground structure is only visible at the point(s) where it connects to the surface.

GEOINŻYNIERIA – nowe wyzwania

W środkach masowego przekazu informuje się o ogromnych osuwiskach, potokach błota, trzęsieniach ziemi, powodziach, zagrożeniach ekologicznych i innych naturalnych zagrożeniach z dziesiątkami wypadków śmiertelnych i wielu tysiącami ludzi nimi dotkniętych. Głównym powodem są zmiany klimatyczne i rosnące przeludnienie Ziemi. **Nauka i praktyka muszą być przygotowane na nadchodzące wyzwania.**

Historia magistra vitae !

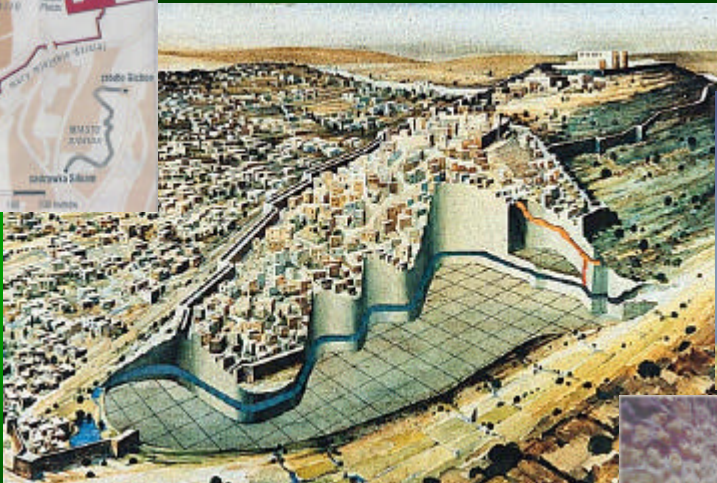
*Dodatkowo,
rezygnując
z opinii
geotechnika,
zyskujemy
2 miesiące
i oszczędzamy
ponad 700 lirów...*

Piza, XII wiek

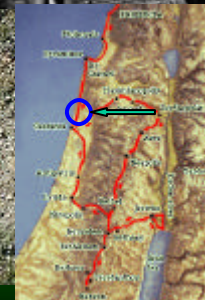
Tunele wykonane w starożytności

Tunel króla Ezechiasza – 701 p.n.e.

Tunele wykonane w starożytności

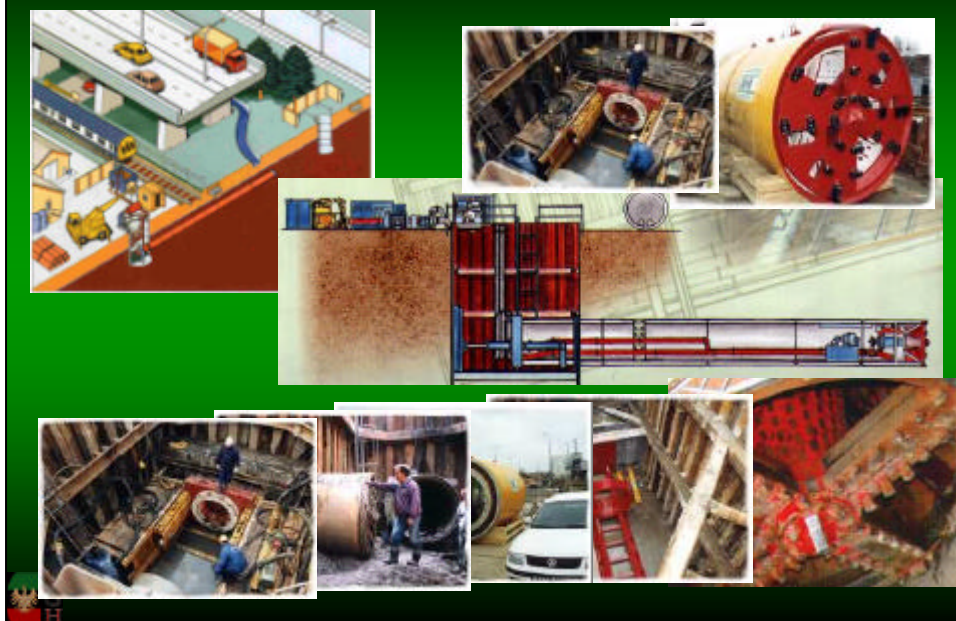
Tunel Swietego Gotharda Szwajcaria (druga polowa XIX wieku)

Tarcze wiertnicze - TBM

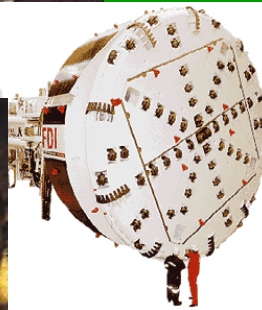
Mikrotuneling – technologia bezwykopowa

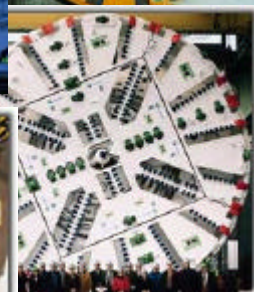
Mikrotuneling – technologia bezwykopowa

Tarcze wiertnicze - TBM

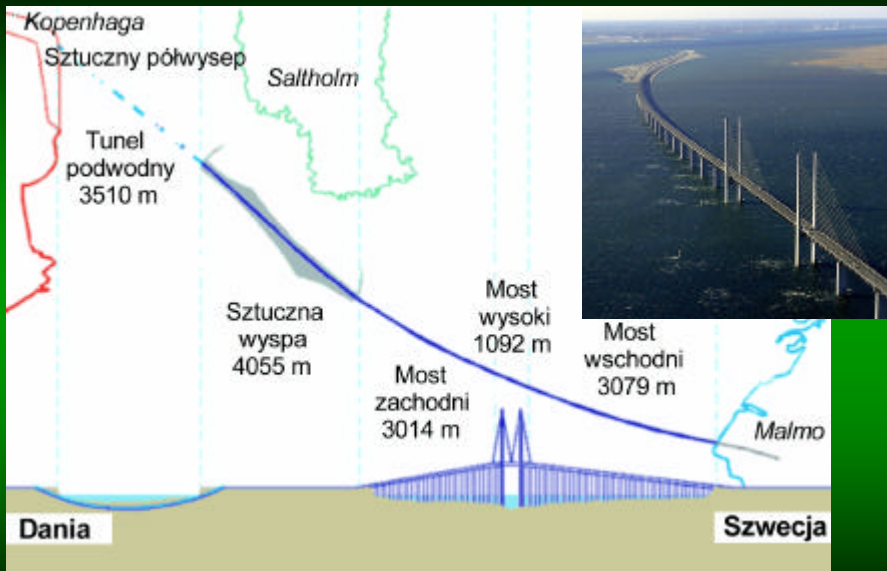
Tarcze wiertnicze - TBM

Siec tuneli laczacych kontynenty

Oresund - most - tunel

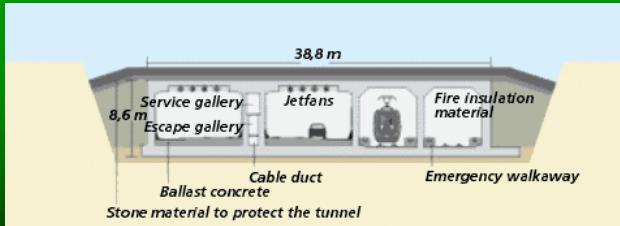
Oresund - most - tunel

Panorama - most - wyspa

Wlot tunelu

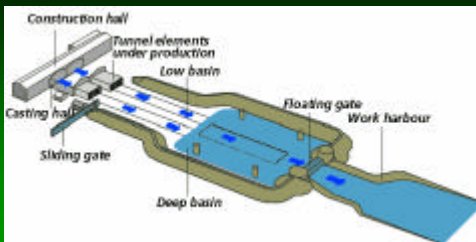
Przekrój przez tunel

Segment tunelu

Oresund - most - tunel

Fabryka segmentów tunelu

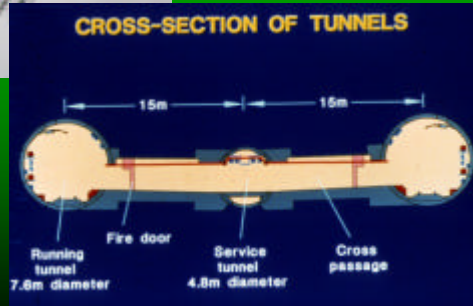
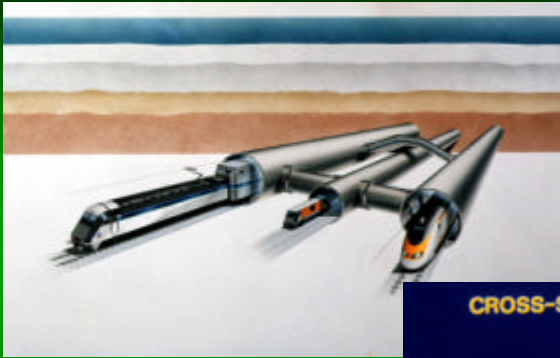
Transport segmentu tunelu

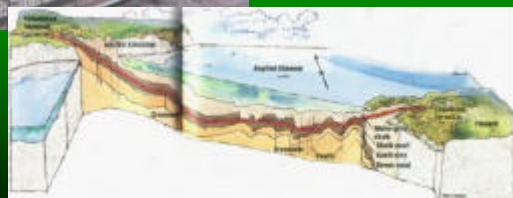
Segment tunelu pod woda

Eurotunnel - Chunnel

Eurotunnel - Chunnel

Eurotunnel - Chunnel

Tunel łączący Europe z Afryka

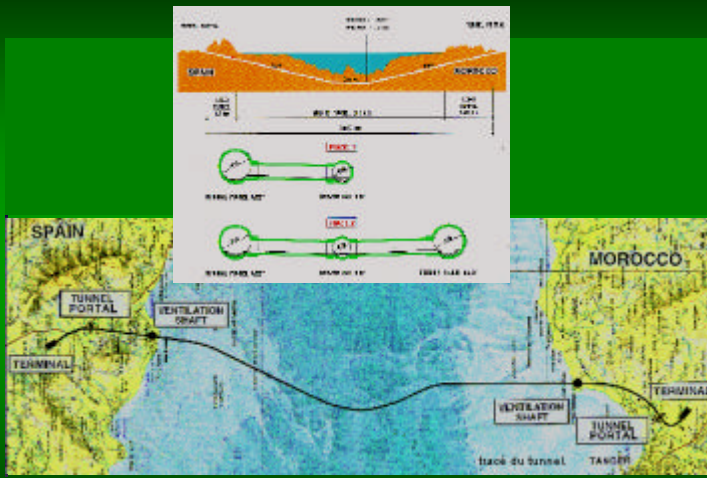
Widok od południa

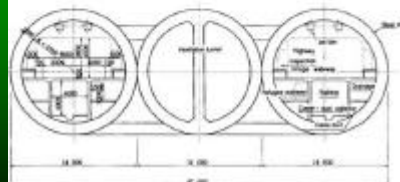
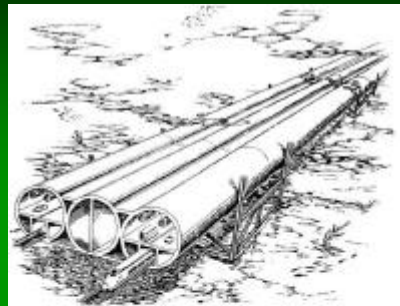
Widok od zachodu

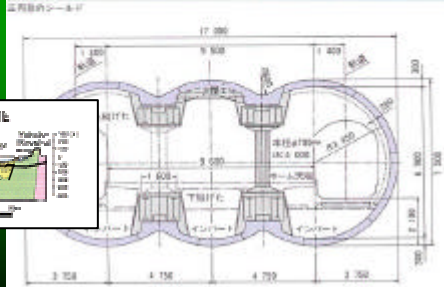
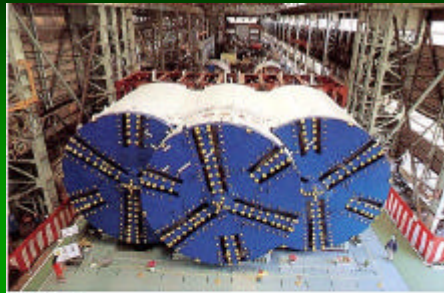
Tunel łączący Europe z Afryka

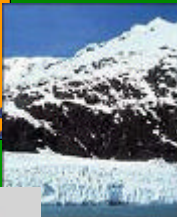
Tunel Japonia - Korea

Tunel Japonia - Korea

Tunel pod ciesnina Beringa - Strunnel

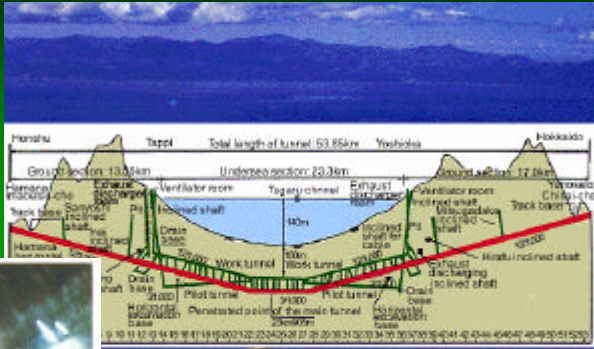

Tunel Seikan

- 168 tys. Ton stali
- 6330000 m³ urobku
- 1740000 m³ betonu
- 13800000 ludzi

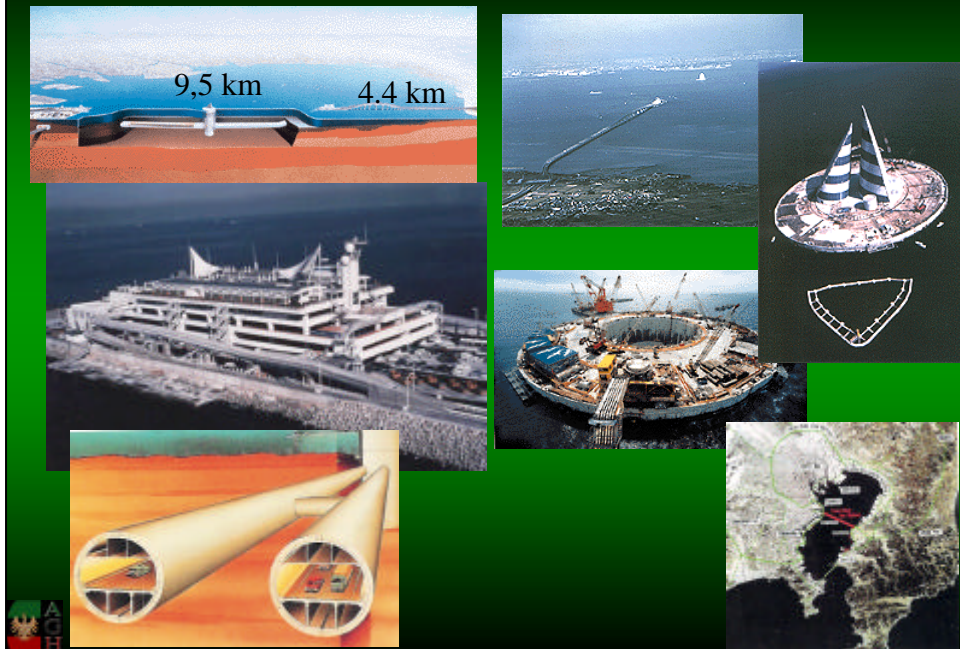
View of main tunnel completed section, showing gallery connect to service tunnel on left side.

Tunel pod Zatoka Tokijska

Tunel pod Zatoka Tokijska

Tunel Paijanne - najdluzszy tunel swiata

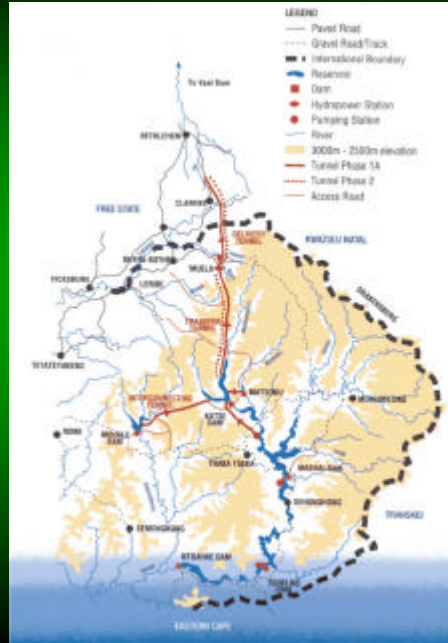
The Lesotho Highlands Water Project

Tama Katse
1950 mil. m³ Tunnel transferowy
45 km

Tama Muela 6 mil. m³

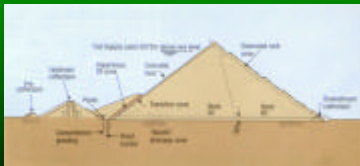

The Lesotho Highlands Water Project

Cut and cover section of Delivery Tunnel North

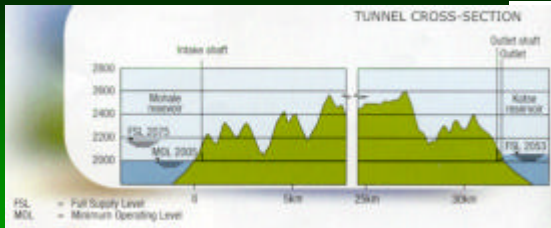
Tunele dostarczające („delivery”)
północny i południowy - 37 km

Tama Mohale 947 mil. m³

The Lesotho Highlands Water Project

Tunel łączący („interconnecting”)
32 km długości, 4.5 m średnicy

Tunel Matsoku, 6.4 km

Tunele na swiecie

Finlandia – Zielony most nad autostradą

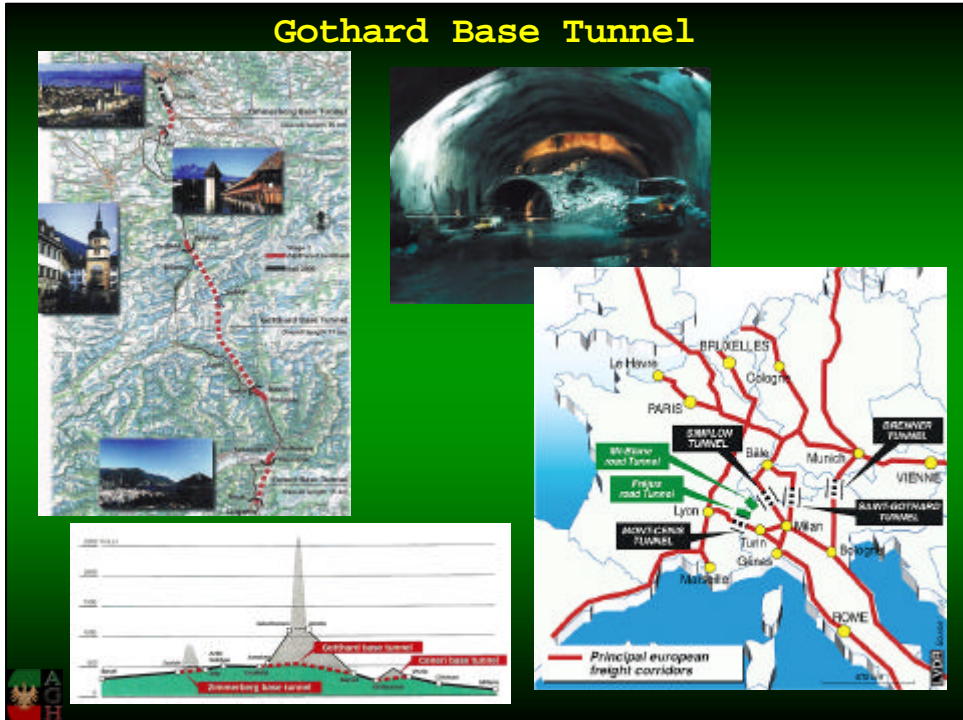

Amsterdam,
tunel Noord

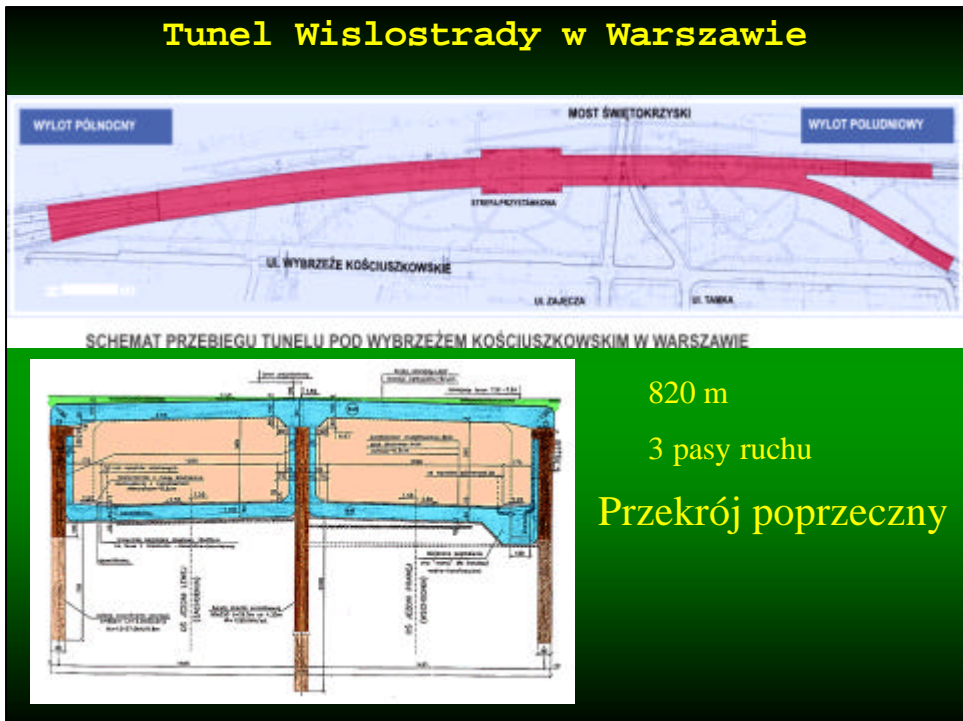

Szwajcaria – wlot tunelu Mont Russelin

Gothard Base Tunnel

Tunel Wislostrady w Warszawie

820 m

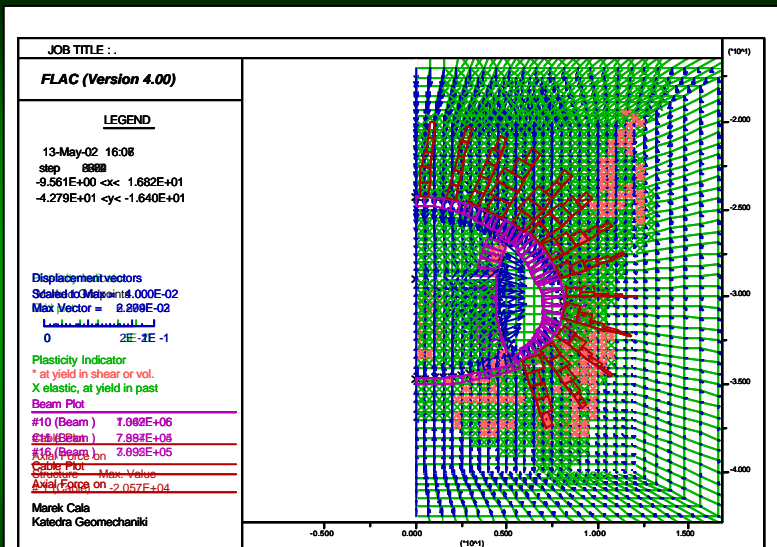
3 pasy ruchu

Przekrój poprzeczny

Tunel Wislostrady w Warszawie

Projektowanie obudowy tuneli

Podziemia miast polskich

- **Chelmskie Podziemia Kredowe.** Wyrobiska po eksploatacji kredy piszacej.
- **Lochy Sandomierza.** Zespół piwnic kupieckich od XV wieku.
- **Podziemna trasa w Jarosławiu.** Zespół piwnic i składów kupieckich pochodzących z XV-XVII w.
- **Podziemia Opatowskie.** Wielokondygnacyjny zespół piwnic kupieckich z XII-XIV wieku.
- **Podziemia Klodzkie.** Sieć korytarzy i komór o charakterze gospodarczym i militarnym.

Podziemia miast polskich

- **Piwnice Rzeszowskie.** Zespół 34 piwnic pod kamienicami i płyta Rynku z XV-XX w.
- **Podziemia Twierdzy Klodzkiej.** Zespół fortyfikacyjny.
- **Podziemia Przemyśla.** Zespół piwnic kupieckich od XV wieku.
- **Podziemna trasa w Bystrzycy Klodzkiej.** Zespół połączonych korytarzami piwnic kupieckich od XV wieku.

Podziemia miast polskich

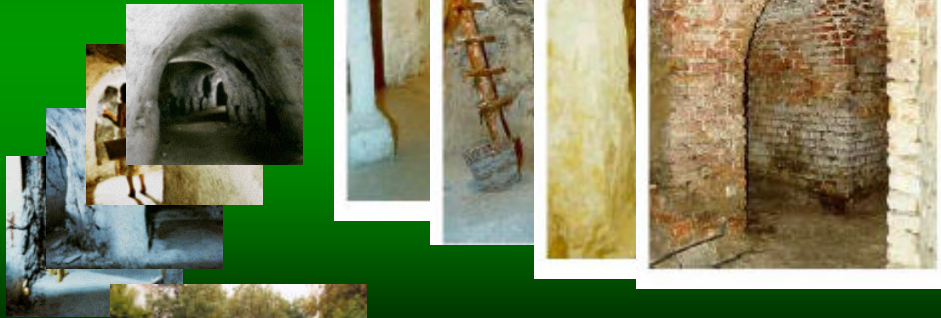
Podziemia miast polskich - Chelm

Komora odkrywców

Komora księcia Daniela

Komora pod rynkiem

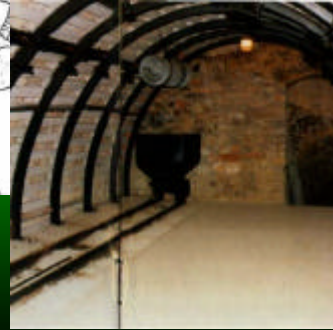
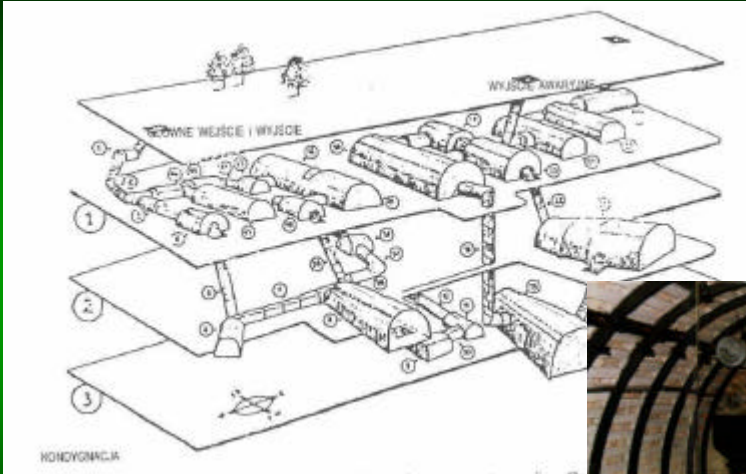
„Szyja murowana”

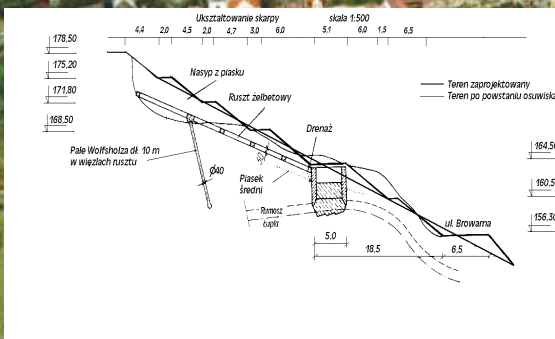
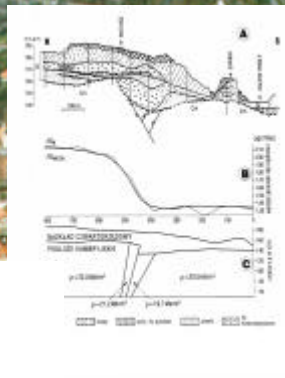
Chelmskie Podziemia Kredowe

Podziemia miast polskich - Opatów

Podziemia miast polskich - Sandomierz

Podziemia miast polskich - Sandomierz

Podziemia miast polskich - Jaroslaw

Podziemia miast polskich - Przemysl

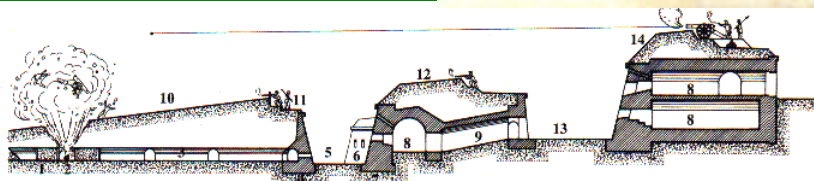
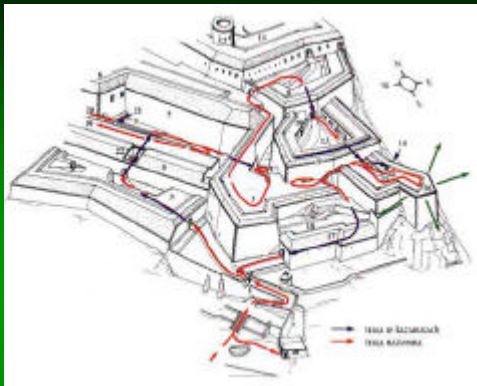
Podziemia miast polskich - Bystrzyca Klodzka

Podziemia miast polskich -Kłodzko

Podziemia miast polskich - twierdza Kłodzko

Przekrój przez elementy twierdzy: 1. zapora, 2. piec minowy, 3. chodnik minerski, 4. galeria bojowa w przeciwności, 5. przedrów, 6. kaponiera, 7. skarpa, 8. kazamata, 9. poterna, 10. stok bojowy, 11. droga kryta, 12. przeciwstrzał – płaszcz, 13. międzymurze, 14. wał główny artylerii.

Podziemia miast polskich - Rzeszów

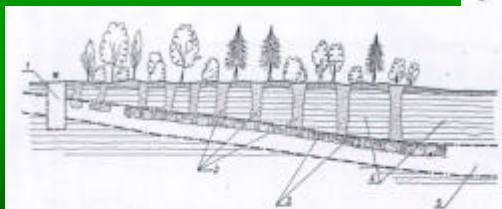
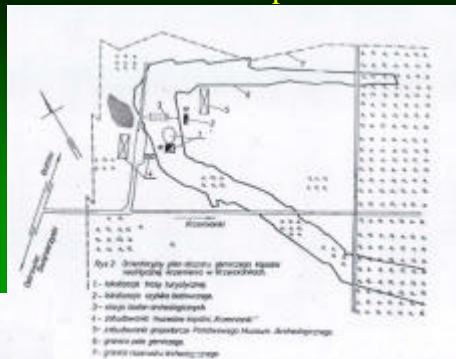
Podziemia miast polskich - Wieliczka

Podziemia miast polskich - Bochnia

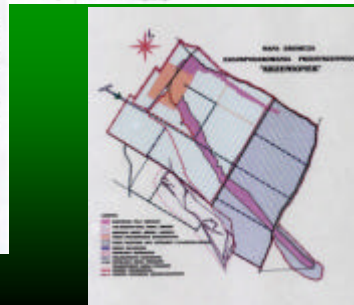

Krzemionki Opatowskie

Rys 3. Przał pionowy w przekroju pola grodzisk

- 1 - ściana podziemna
- 2 - ściana naziemna
- 3 - ściana zewnętrzna ziemnego grodziska
- 4 - kopiec
- 5 - ściana ziemna

Muzeum Zamkowe w Malborku POMNIK HISTORII
 od 1998 r. na liście Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO

Realizacja zabezpieczeń skrzydła zachodniego Zamku Sredniego w Malborku

ZAMEK W MALBORKU
 REWALACJA WIEZI POWIANNY
 LOKALIZACJA REPEROW KONTROLOWANYCH

Realizacja zabezpieczeń skrzydła zachodniego Zamku Sredniego w Malborku

Podziemia miast polskich - Kraków

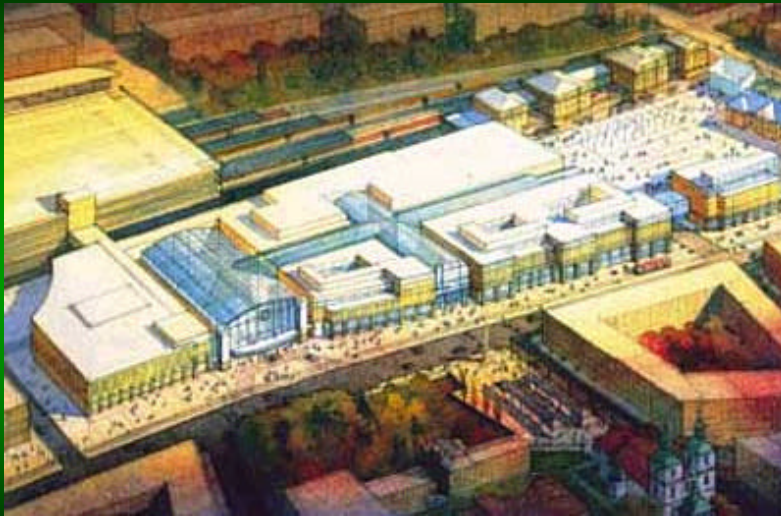

Podziemia Kościoła Sw. Kazimierza przy ulicy Reformackiej

Podziemia miast polskich - Kraków

Podziemia miast polskich - Kraków

Metro Warszawskie

Przebieg pierwszej linii metra

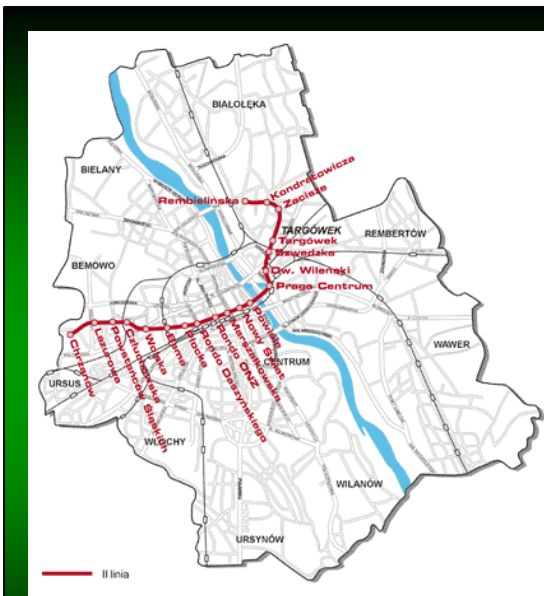

Metro Warszawskie

Studium techniczne II i III
linii metra warszawskiego

Metro Warszawskie

Studium techniczne II linii
metra warszawskiego

Metro Warszawskie

Studium techniczne III linii
metra warszawskiego

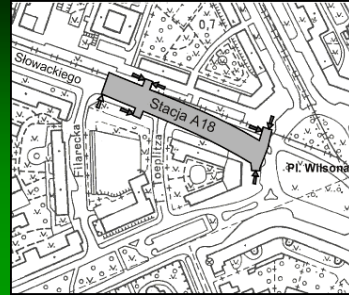
Metro Warszawskie

- Kabaty
- Natolin
- Imielin
- Stokłosy
- Ursynów
- Śluzew
- Wilanowska
- Wierzbno
- Raławicka
- Pole Mokotowskie
- Politechnika
- Centrum
- Świętokrzyska
- Ratusz
- Dworzec Gdanski

Stacje metra warszawskiego

Metro Warszawskie

Plac Wilsona

Marymont

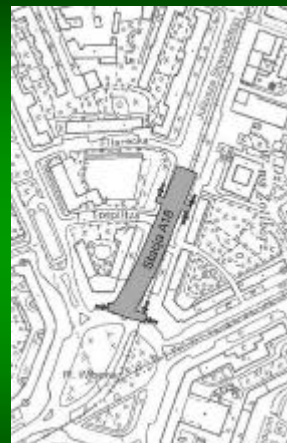
Metro Warszawskie – budowa stacji Dworzec Gdanski

Metro Warszawskie – budowa stacji Plac Wilsona

Metro Warszawskie – koncepcja stacji Plac Wilsona

Metro Warszawskie – koncepcja stacji Marymont

Metro Warszawskie

Przodek tunelu metra

Obudowa tuneli
z tubingów zeliwnych

Metro Warszawskie

Centralna Dyspozytornia

Wagony rosyjskie

Wagony ALSTOM KONSTAL

Metro Warszawskie

Ankieta wśród pasażerów (czerwiec 2001 r. - 2 495 osób)

- dla 83,6 % pasażerów metro jest **stałym środkiem transportu** na drodze dom - praca/szkola
- ponad 63 % pasażerów korzysta z metra od uruchomienia pierwszego odcinka w 1995 r.
- ponad 93 % pasażerów ocenia, że dzięki metru **skrócił się czas ich codziennych dojazdów**
- około 30 % pasażerów, od czasu kiedy mogą korzystać z metra, **rzadziej używa swoich samochodów** podczas podróży po mieście (ponad 63 % ankietowanych podalo, że nie posiada samochodu)

Metro Warszawskie

Ocena elementów systemu metra:

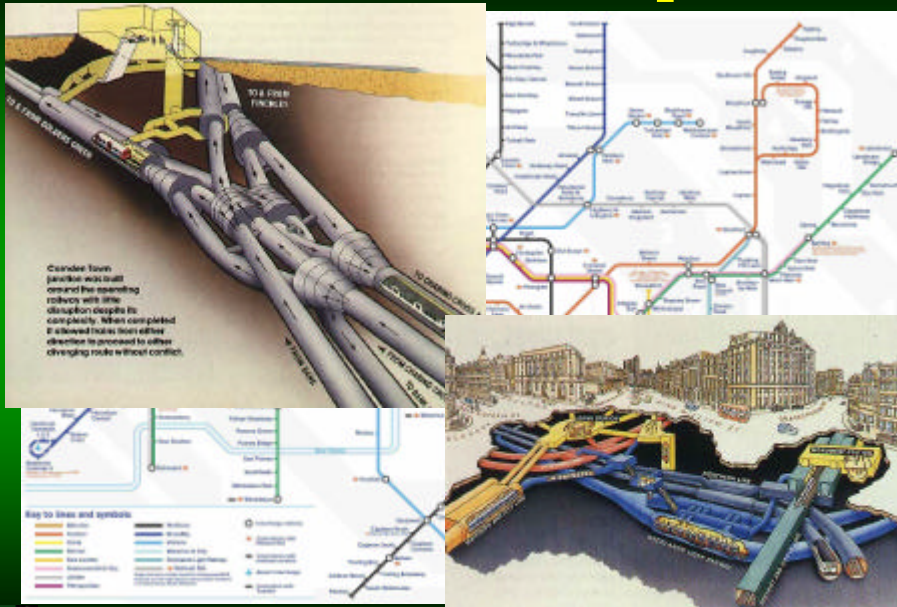
- 90,1 % pasażerów pod względem szybkości przejazdu
- 86,3 % pasażerów pod względem utrzymania czystości
- 75,7 % pasażerów pod względem częstotliwości kursów
- 75,6 % pasażerów pod względem bezpieczeństwa osobistego
- 66,6 % pasażerów pod względem informacji wizualnej
- 51,5 % pasażerów pod względem komfortu jazdy
- **tłok w metrze w godzinach szczytu**
- **potrzeba dalszej rozbudowy metra i zmiany wagonów**
- **bramki biletowe**

Metro - Los Angeles

Metro - Londyn

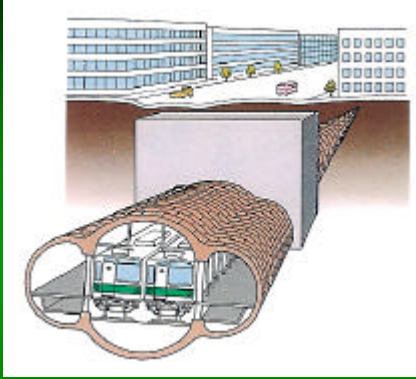
256 stacji, 408 km

Metro - Tokio, stacja Idabashi

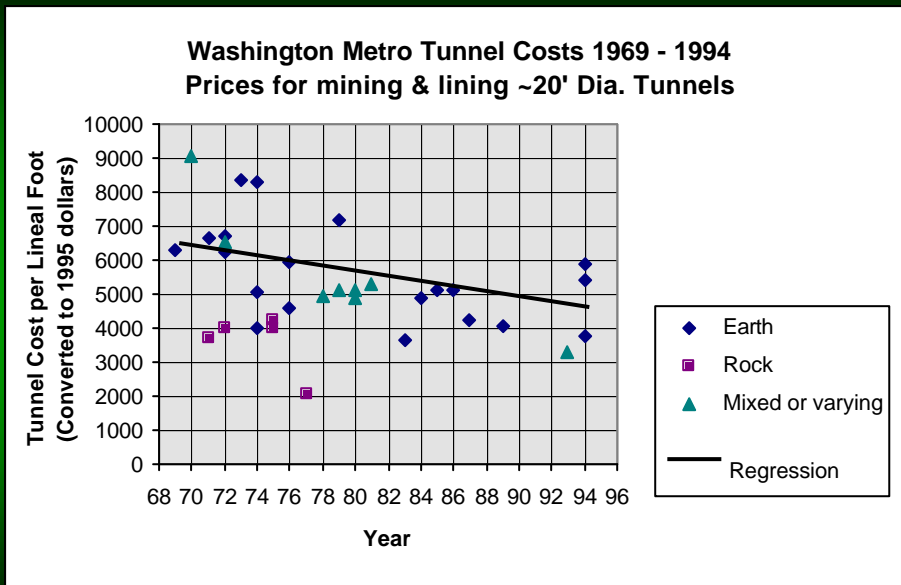

170 km, dziennie – 5.7 mln ludzi (ok. 2 miliardy rocznie)

Metro - Tokio

Koszty budowy metra

Stacja w Antwerpii na linii szybkiej kolei Antwerpia- Paryz

Megametropolie

Miasta	Metropolie (2000)	Megametropolie (2020)
Tokio	11.9 mln.	30 mln.
Sao Paulo	10.4 mln.	30 mln.
Rio de Janeiro	9.6 mln.	30 mln.
Szanghaj	13.5 mln.	25 mln.
Meksyk	20.2 mln.	25 mln.
Pekin	10.6 mln.	20 mln.
Nowy Jork	21.1 mln.	20 mln.
Dzakarta	7 mln.	20 mln.

Główna arteria komunikacyjna w Bostonie

Megalopolis

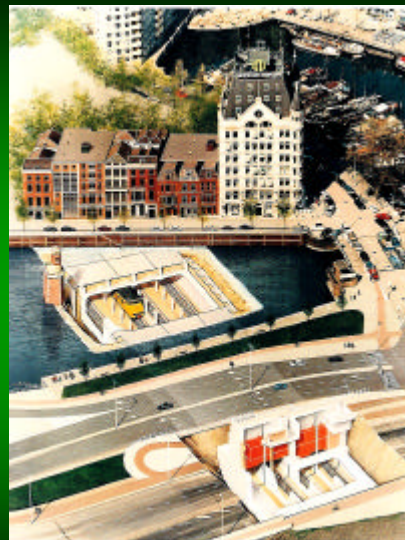

Potrzeby Megametropolii:

- szybkie, drogi transportowe i komunikacyjne (tunele, metro),
- zaopatrzenie w wodę, żywność, energię i towary,
- magazynowanie
- utylizacja odpadów i redukcja zanieczyszczeń

Podziemia światowych metropolii

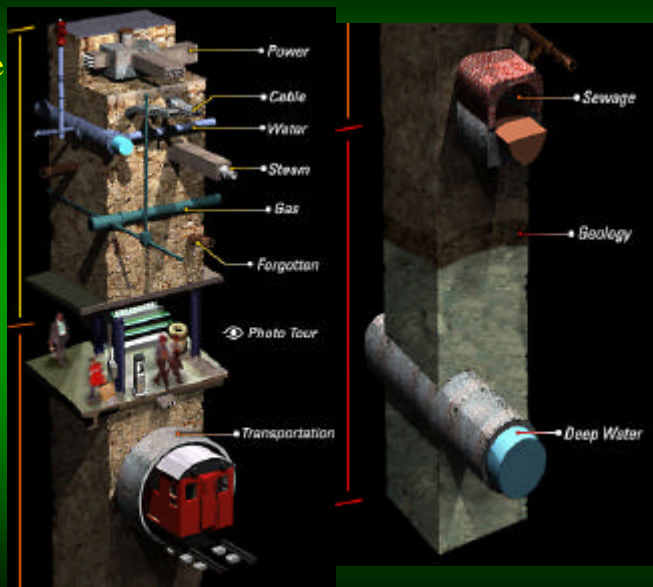

Stacja Blaak - Rotterdam

Podziemia swiatowych metropolii - Nowy Jork

- Kable elektryczne i przesyłowe
- Rurociagi z woda i gazem
- Tunele metra
- Tunele kanalizacyjne
- Główne tunele wodne

Podziemia swiatowych metropolii - Nowy Jork

Kable elektryczne i przesyłowe (130 tys. Km)

Rurociagi parowe

Rurociagi wodne (5 mld. litrów wody)

Swiatlowody

Podziemia swiatowych metropolii - Nowy Jork

Rurociagi gazowe

Zapomniane ciagi

Tunele i metro

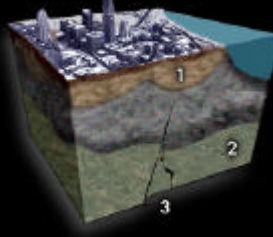
Podziemia swiatowych metropolii - Nowy Jork

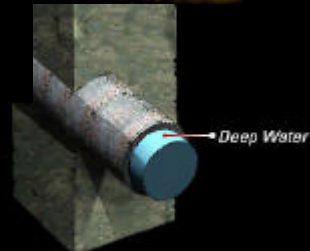
System kanalizacyjny

Skalne podloze

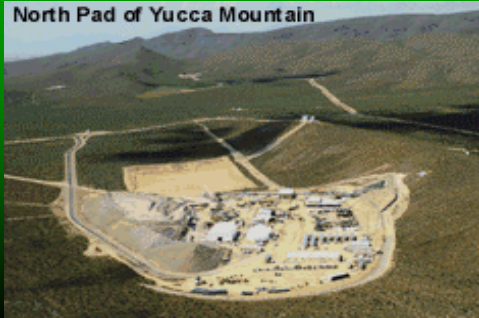
Główne ciagi wodne

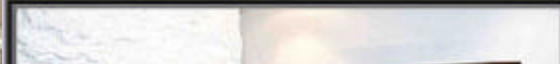
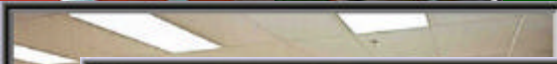
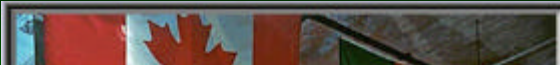
Yucca Mountain Project

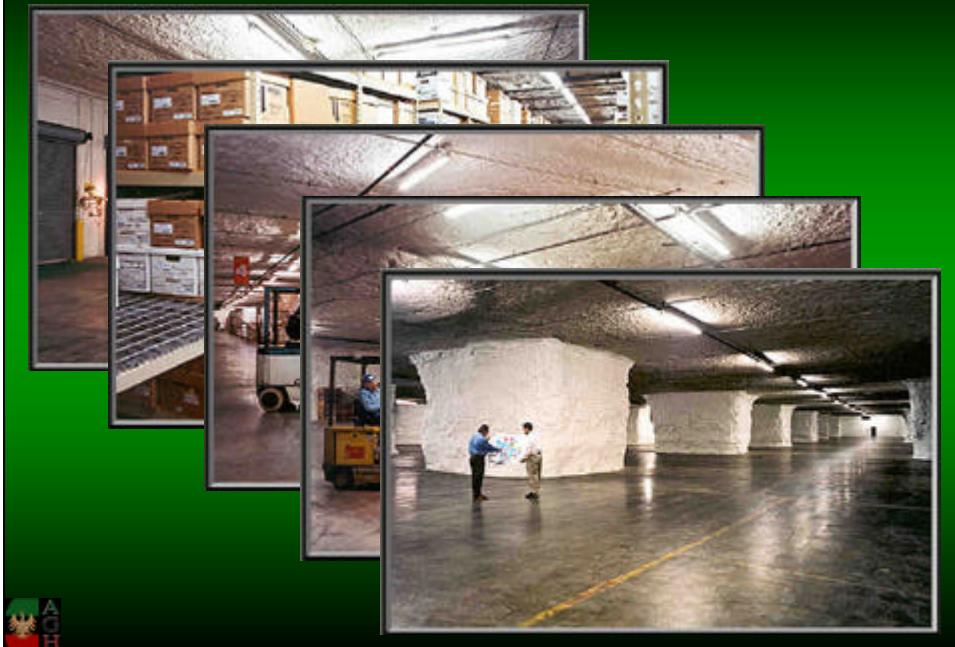
North Pad of Yucca Mountain

Podziemne centrum biznesu - Subtropolis

Podziemne centrum biznesu - Subtropolis

Podziemna Wioska Swietego Mikolaja Laponia (Finlandia)

Podziemia swiatowych metropolii - Houston

Podziemia swiatowych metropolii - Houston

Podziemia swiatowych metropolii - Kobe

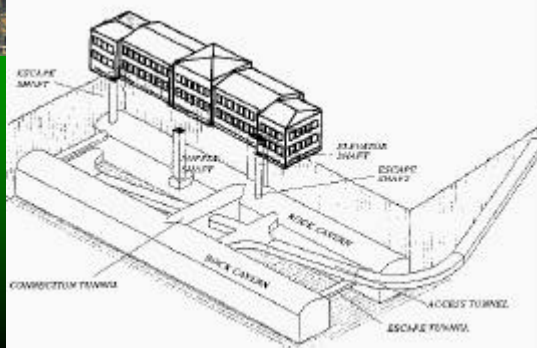
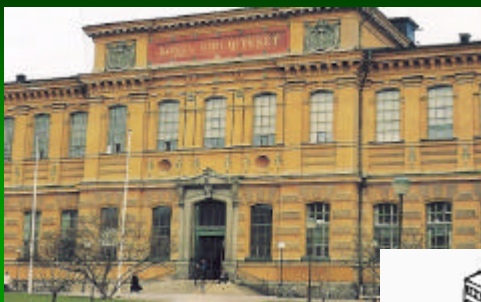
Powazne zniszczenia budynku ratusza w Kobe po trzesieniu ziemi w 1995 roku

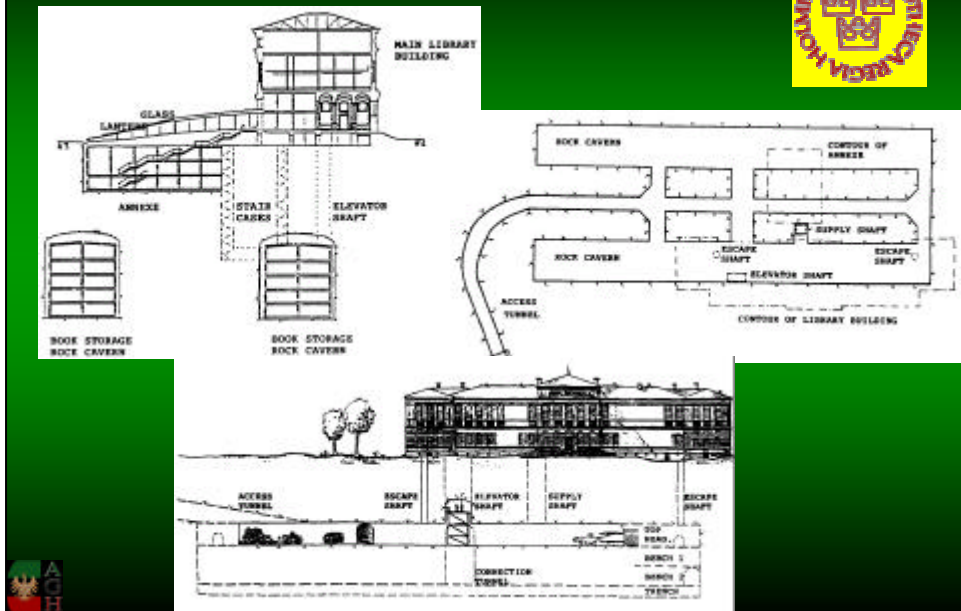
Brak zniszczen w podziemnej galerii handlowej zlokalizowanej w poblizu

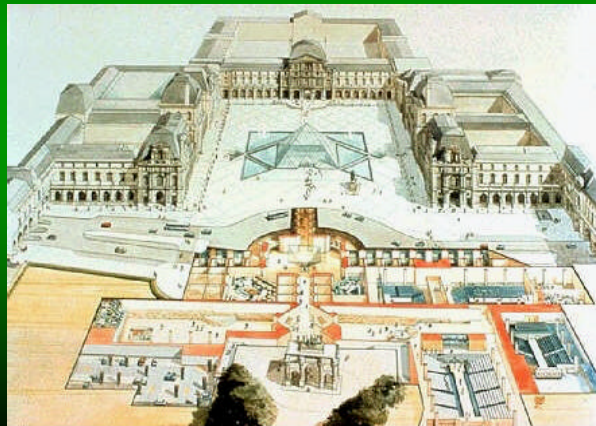
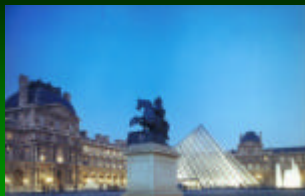
Szwedzka Biblioteka Królewska Sztokholm

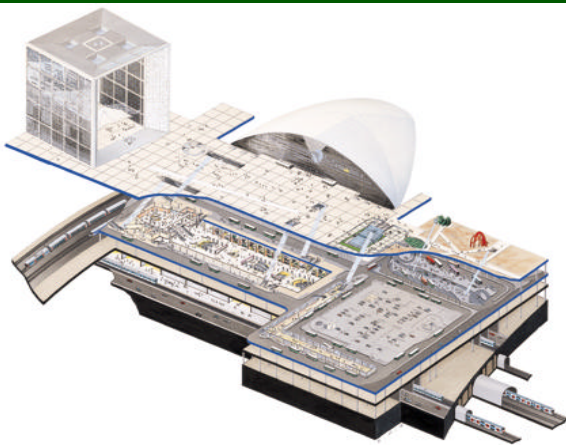
Szwedzka Biblioteka Królewska Sztokholm

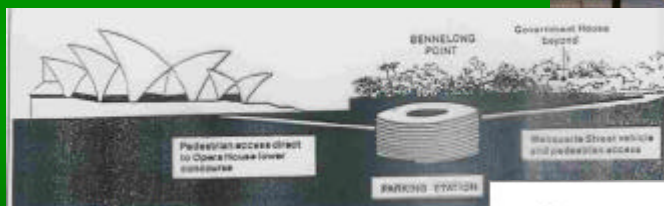
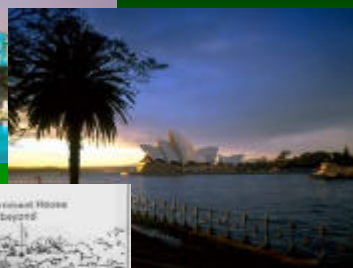
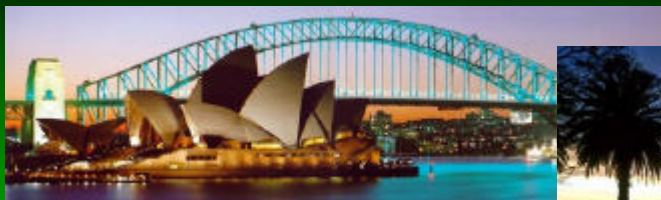
Luwr - Paryz - Francja

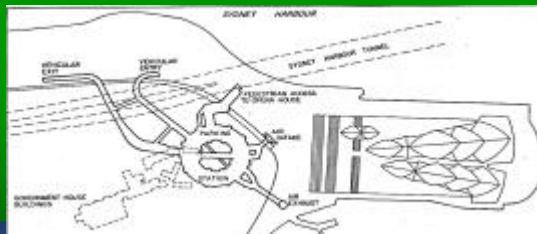
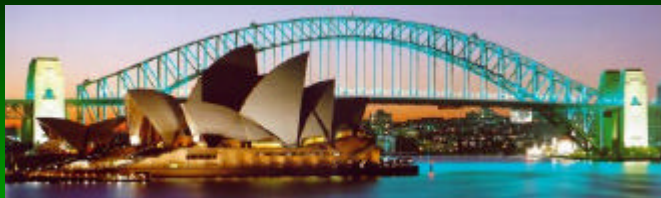
La Defence - Paryż - Francja

Parkingi podziemne - Sydney

Parkingi podziemne - Sydney

Parkingi podziemne

Parking pod ratuszem w Paryżu

Parking pod budynkiem szkoły - Sztokholm

Parkingi podziemne

Parking podziemny przy placu Estienne d'Orves w Marsylii

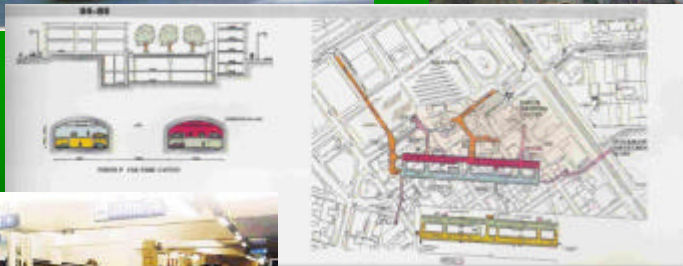
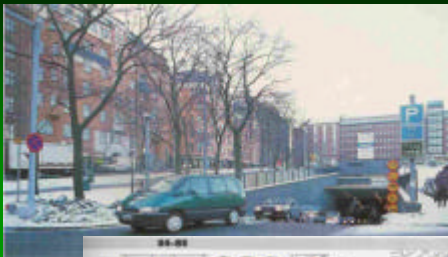
Przed budowa parkingu

Po budowie parkingu

Parking podziemny - Helsinki

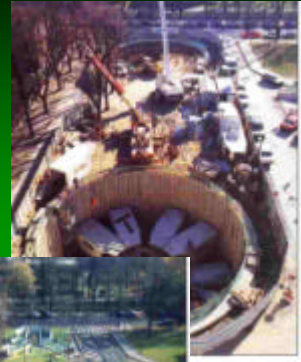
Parkingi podziemne - Finlandia

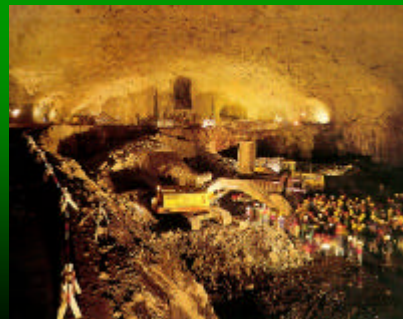
Parkingi podziemne - garaze

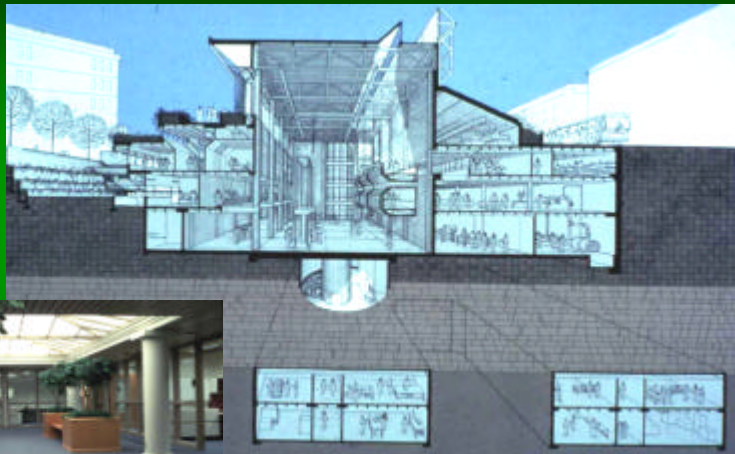
Parkingi podziemne

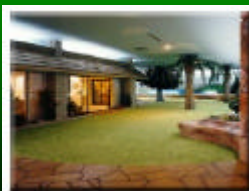
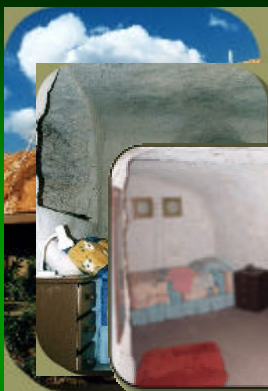
Podziemna hala sportowa - Gjovik

Podziemna zabudowa Uniwersytetu w Minnesocie

Hotele podziemne

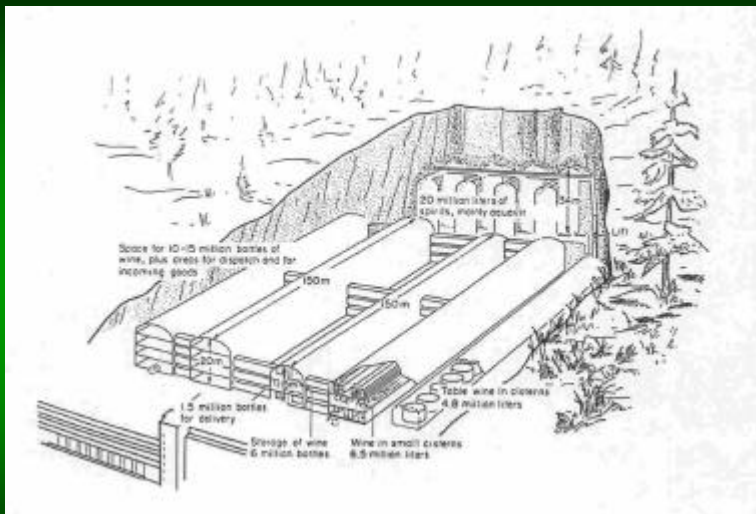
Szpital podziemny

Szpital dla alergików w kopalni soli potasowych na Uralu

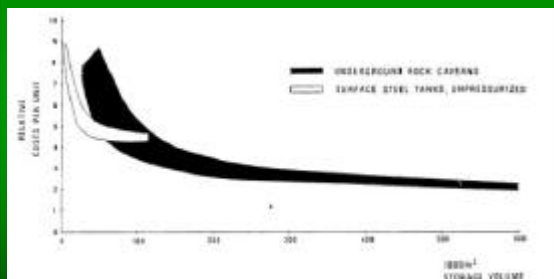
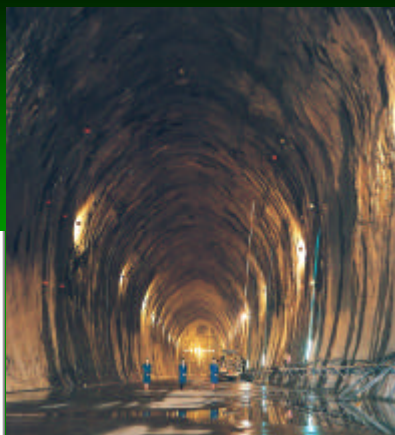

Podziemny zbiornik - Szwecja

Podziemne zbiorniki paliw

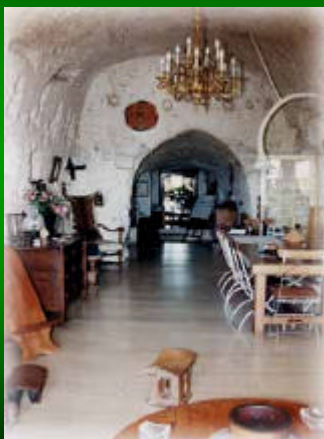
Podziemny zbiornik
Ropy naftowej Kuji
Plant - Japonia

Koszty budowy naziemnych (stalowych) i podziemnych
zbiorników paliw w funkcji ich pojemności

Francja – budynki mieszkalne wykute w skale

Francja – Tunel Canal du Midi (druga połowa XVII wieku)

Podziemny kościół - Helsinki

Podziemny basen - Helsinki

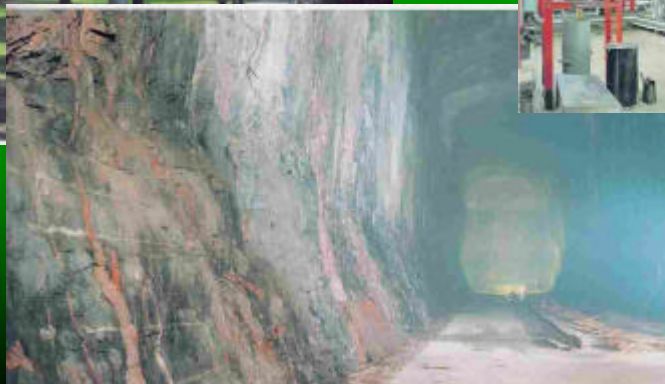
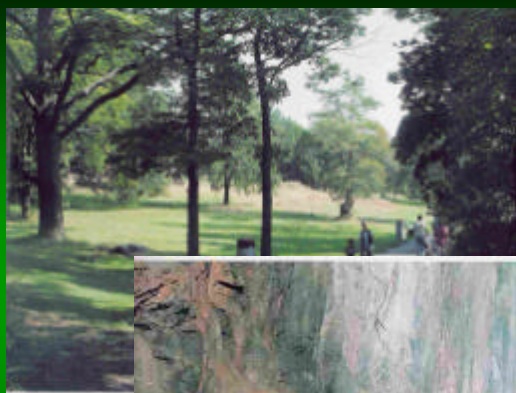
Podziemny kompleks - Kuopio

Podziemne Centrum Sztuki - Punkaharju

Podziemny zbiornik ropy - Helsinki

450 tys m³

GEOINZYNIERIA

- ❖ Słowa „**geoinżynier**, **geotechnik**” w społeczeństwie odbierane są raczej pozytywnie chociaż nie wszyscy wiedzą co oni robią. Podczas gdy np. architekci regularnie zdobywają zainteresowanie mediów, osiągnięcia inżynierów są niedoceniane.
- ❖ Lekarze ukrywają swoje błędy, geoinżynierowie swoje sukcesy. Odkrycie bakterii i konieczność higieny osobistej są ogólnie znane. Jednakże niewielu wie, że prawdziwymi obrońcami naszego życia są także inżynierowie, którzy zbudowali sieć kanałów, zbiorników i filtrów aby dać nam czystą wodę i odprowadzić ścieki.

GEOINZYNIERIA

- ❖ Bądźmy dumni z naszej profesji jako **geoinżynierowie**, to naszym obowiązkiem jest uświadamianie społeczeństwa i mediów o roli i znaczeniu geoinżynierii.
- ❖ Umożliwi to podniesienie rangi i prestiżu naszej profesji oraz zwiększy atrakcyjność zawodu.
- ❖ Inżynierowie naszego wieku muszą uzyskać stopień magisterski w obszarze swojej specjalności, doświadczenie, licencje, muszą się posługiwać kilkoma językami.
- ❖ Muszą potrafić pracować w grupie, być komunikatywni i posiadać doskonałą znajomość public relations.

$$E = M \cdot C^2$$

gdzie: E-skuteczność działania, M- kwalifikacje, C-umiejętność komunikacji.

